

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Vijeće za kler • Vijeće za katehizaciju • Ured za život i obitelj

PASTORAL BRAKA I OBITELJI

S POSEBNIM OSVRTOM NA PASTORAL ZARUČNIŠTVA

Četvrti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike

Zagreb, 3. i 4. ožujka 2015.

NADBISKUPIJSKI PASTORALNI INSTITUT
Zagreb, Kaptol 29

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

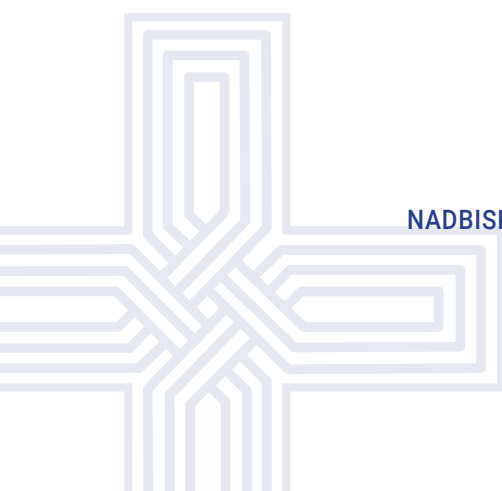
Vijeće za kler • Vijeće za katehizaciju • Ured za život i obitelj

PASTORAL BRAKA I OBITELJI

S POSEBNIM OSVRTOM NA PASTORAL ZARUČNIŠTVA

Četvrti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike

Zagreb, 3. i 4. ožujka 2015.

NADBISKUPIJSKI PASTORALNI INSTITUT
Zagreb, Kaptol 29

ložena društvena stvarnost i izazovi s kojima je današnja obitelj pozvana uhvatiti se u koštac zahtijevaju veću zauzetost čitave kršćanske zajednice oko priprave zaručnika na ženidbu. Nužno je podsjećati na važnost kreposti. Među njima čistoća se pokazuje dragocjenim uvjetom za istinski rast ljubavi među osobama. U vezi s tom nužnošću sinodski su oci složno istaknuli potrebu većeg uključivanja čitave zajednice dajući povlašteno mjesto svjedočenju samih obitelji, kao i ukorjenjivanju priprave za ženidbu u hod kršćanske inicijacije, ističući povezanost ženidbe s krštenjem i ostalim sakramentima. Jednako je tako istaknuta potreba posebnih programa za bližu pripravu za ženidbu koji će predstavljati pravo iskustvo sudjelovanja u crkvenom životu i produbiti različite aspekte obiteljskog života.

»Relatio Synodi« Treće izvanredne opće biskupske sinode:
Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije
(5.–19. listopada 2014.), br. 39.

PASTORAL BRAKA I OBITELJI

s posebnim osvrtom na pastoral zaručništva

Ovogodišnji, četvrti u nizu pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike, tematski je usmjeren prema razmišljanjima o pastoralu braka i obitelji, još konkretnije, prema razmišljanjima o pastoralu zaručnika koji se nalaze na putu pripreme za sklapanje sakramenta ženidbe. Nekoliko je razloga za tu temu.

Najprije bismo htjeli podsjetiti da se Kolokvij održava u vremenu između Treće izvanredne opće biskupske sinode (listopad 2014.) koja je kao temu imala *Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije* te najavljene redovne opće biskupske sinode, predviđene za listopad ove godine, posvećene pozivu i poslanju obitelji u Crkvi. Doista se nadamo da će u tom kontekstu rad ovoga Kolokvija pripomoći Crkvi na našem području da, zajedno s cijelom Crkvom, promišlja o zadanoj nam temi te na taj način sudjeluje i pridonese viziji braka koji „utemeljen na isključivoj i konačnoj ljubavi postaje slika odnosa Boga s njegovim narodom i obratno: način na koji Bog ljubi postaje mjera ljudske ljubavi“ (Benedikt XVI., *Deus caritas est*, br. 11.).

Ovim se Kolokvijem također zahvalno vraćamo promišljanju o zadaćama koje pred nas stavlja i naša domaća Crkva. Naime, već je 2002. godine Hrvatska biskupska konferencija pastoralnim smjernicama na početku trećega tisućljeća, u dokumentu *Na svetost pozvani*, razmišljajući o pastoralnoj skrbi za naše obitelji ustvrdila: „Ta bi skrb trebala početi odgojem mladih za bračni i obiteljski život. U tom bi smislu daljnju pripremu za brak valjalo uvesti u plan i program viših razreda osnovne škole te srednjoškolskoga vjeronauka i župne kateheze. U neposrednoj pripravi za brak nezaobilazni su tečajevi za brak, na kojemu zaručnici i mladi bračni parovi, uz dobivanje korisnih informacija i pouka, imaju priliku za susret i razmjenu iskustava s onima koji se nalaze u sličnoj životnoj situaciji“ (br. 65.) Osnivanje ureda za pasto-

ral braka i obitelji na nacionalnoj i nad/biskupijskim razinama, objavljivanje Direktorija za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj (2002.) kao i Direktorija za pastoral sakramenata u župnoj zajednici (2008.) znaci su duboke brige za ovaj vid pastoralna braka i obitelji, uz to i pastoralna zaručništva. Vrijeme Kolokvija neka bude vrijeme preispitivanja važnosti navedenih smjernica, ali i njihovih konkretnih pastoralno-katehetskih primjena.

Ne bismo htjeli zanemariti niti činjenicu da se ovogodišnji Kolokvij svojim sadržajem raspoređuje u logički niz do sada održanih kolokvija. Na poseban način ovdje mislimo na one kolokvije koji su bili uokvireni u teme o radu s kriznicima te o radu s mladima, odnosno s osobama koje su primile sakrament potvrde. Istovremeno je važno primijetiti da se ovim Kolokvijem približavamo izrečenoj želji sinodskih otaca; pastoral i evangelizaciju zaručnika prisloniti uz sakramente inicijacije te takvom pastoralu pristupiti s još više žara i oduševljenja. Naravno, želja nam je da i ovaj Kolokvij bude dio one izobrazbe o kojoj govore sinodski oci u *Relatio Synodi*: „Zato se opetovano inzistiralo na nužnosti da se u tome svjetlu obnovi izgradnja (formacija) prezbitera, đakona, katehista i ostalih pastoralnih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji“ (br. 37.).

Na kraju, neka se spomene još jedna činjenica. Ove se godine navršava pedeseta godišnjica od objave pastoralne konstitucije o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et spes*. Uz sakramentalnu dimenziju braka, o kojoj se na poseban način govori u dogmatskoj konstituciji o Crkvi *Lumen gentium* (br. 11.), najvažniji izričaji o teologiji, ali i o drugim aspektima braka, nalaze se u pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu (br. 47.-52.). Lijepo će o tim tekstovima reći tada još mladi teolog Ratzinger: „Niti je ovdje riječ o prisili stvaranja potomstva niti o bračnom „ethosu“ primjerenom prirodi. U ovoj, s velikom mukom izborenoj eliminaciji antičkih misaonih kategorija, naznačuje se obrat etičkoga naspram izvanjske forme moralno teološke tradicije. Na mjesto generativnoga shvaćanja teologije braka nadolazi ono personalnoga obilježja. Na mjesto naravno pravnog i biološkog argumentiranja smješta se personalno – antropološki vid koji u cijelosti uzima u obzir kulturu braka i suvremeni život obitelji“. Na poseban se način to očituje u činjenici da Koncil, govoreći o bračnoj zajednici, rado uzima izraz *bračni savez* aludirajući na postojanu i trajnu ljubav Boga prema Židovskom narodu te Krista prema Crkvi: „Kao što je, naime, nekoć sam Bog savezom ljubavi i vjernosti prišao svome narodu, tako sada Spasitelj ljudi i Zaručnik Crkve dolazi u susret kršćanskim supruzima po sakramentu ženidbe. Ostaje i nadalje s njima da se u međusobnom predanju stalnom vjernošću ljube, kao što je on ljubio Crkvu i sama sebe predao za nju“ (br. 48.).

Zahvaljujući na poseban način Uredu Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj koji je svojim angažmanom, uz Vijeće za katehizaciju i novu evangelizaciju te Vijeće za kler, pridonio organizaciji ovoga Kolokvija, pozivamo sve sudionike Kolokvija, ali i sve svećenike kao i pastoralne djelatnike, da uz napore u pastoralu braka i obitelji ne prestanu zazivati Gospodina molitvom: „Sveta nazaretska obitelji, učini i od naših obitelji mjesta zajedništva i ognjišta molitve, istinske škole evanđelja i male domaće Crkve“ (iz *molitve 2. Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji*).

Program Četvrtog pastoralno-katehetskog kolokvija

UTORAK • 3. ožujka 2015.

10,00 **Molitva**

POZDRAVNA RIJEČ

Mons. Želimir PULJIĆ,
nadbiskup zadarski i predsjednik HBK

UVODNE MISLI U RAD KOLOKVIJA

Mons. Đuro HRANIĆ, nadbiskup đakovačko-osječki i
predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju

10,45 -11,30 ***Evandjelje obitelji.***
Temeljna polazišta izvanredne opće sinode biskupa (2014.),
Kardinal Josip BOZANIĆ, nadbiskup zagrebački i metropolit

11,30 – 12,00 Odmor

12,00 – 12,45 ***Zaručništvo kao trajni izazov za novu evangelizaciju***
mr. sc. Roko GLASNOVIĆ

12,45 – 13,30 **Tematska rasprava**

13,30 Ručak

15,00 – 16,00 ***Predbračni tečajevi: Crkva i zaručnici u razgovoru o Ljubavi***
dr. sc. Danijel CRNIĆ

Tematska rasprava

16,00 – 16,15 Odmor

16,15 – 17,45 **RAD U SKUPINAMA**

1. Modeli i iskustva u pripravi za brak
2. Pastoral zaručnika na župnoj razini

18,00 **EUHARISTIJSKO SLAVLJE**

Predvodi: Mons. Želimir PULJIĆ,
nadbiskup zadarski i predsjednik HBK

19,30 Predstavljanje zbornika
Kultura rada u Hrvatskoj – Peti hrvatski socijalni tjedan

20,30 Večera

8,30 **Molitva**

8,45 - 10,00 ***Izgradnja župne zajednice po obnovi obiteljske zajednice***
prof. dr. sc. Milan ŠIMUNOVIĆ

Tematska rasprava

10,00 – 10,30 Odmor

10,30 – 12,00 **OKRUGLI STOL**

Važnost afektivnoga života zaručnika
dr. sc. Josip BOŠNJAKOVIĆ

Izobrazba pastoralnih djelatnika u praćenju zaručnika
Petar-Krešimir HODŽIĆ, dr. med.,
voditelj Ureda HBK za život i obitelj

Promišljanje zaručnika o Crkvi i njezinim nastojanjima
Željka i Matija MILOŠIĆ

12,15 – 14,00 **RAD U SKUPINAMA**

14,00 – 14,15 Odmor

14,15 – 16,00 Završna rasprava i zaključci

SINTEZA KOLOKVIJA

Mons. Vjekoslav HUZJAK,
biskup bjelovarsko-križevački i predsjednik Vijeća HBK za kler

16,00 Ručak

MOLITVA ČASOVA

SREDNJI ČAS – utorak, 3. ožujka 2015.

R. Bože, u pomoć mi priteci. Slava Ocu. Kako bijaše.

Himan: Iz vjere Božje živimo,
Potpomognuti ufanjem:
A sad u žaru ljubavi
Svi Kristu slavu pjevajmo!

O trećem času Krista su
Za žrtvu na križ povelj,
Da s križa Pastir brižljivi
Sve ovce svoje prikupi.

Od duga sveg Otkupitelj
Oslobodi nas žrtvom svom:
Zamolimo ga ponizno
Od svijeta nek nas izbavi.

U Duhu sad zazovimo
Po Kristu Oca svojega!
O moćna sveta Trojice,
Pomozi svojim slugama! Amen.

Psalmodija

Ps 119 (118). 49-56. VII. (Zajm)

Ant. Ovo su nam dani obraćenja:
oslobodimo se grijeha i spasimo duše svoje.

Spomeni se svoje riječi sluzi svojem *
kojom si mi dao nadu.
U nevolji sva mi je utjeha *
što mi život čuva riječ tvoja.

Oholice me napadaju žestoko, *
ali ja od tvog Zakona ne odstupam.

Sjećam se, Gospodine, davnih sudova tvojih, *
i to me tješi.

Bijes me hvata zbog grešnika *
koji tvoj Zakon napuštaju.

Tvoje su mi naredbe pjesma *
u zemlji kojom putujem.

Noću se spominjem, Gospodine,
imena tvogega, *
i tvoj čuvam Zakon.

Evo što je želja moja: *
čuvati tvoje odredbe.

*Ps 53 (52). Čovjek bez Boga
Svi su sagriješili i potrebni su slave Božje (Rim 3, 23).*

Bezumnik reče u srcu: »Nema Boga!« *
Pokvareni rade gadosti; nitko da čini dobro.
Bog s nebesa gleda na sinove ljudske *
da vidi ima li tko razuman Boga da traži.

No, svi skrenuše zajedno, svi se pokvariše: *
nitko da čini dobro — nikoga nema.
Neće li se urazumiti svi što čine bezakonje, *
koji proždiru narod moj kao da jedu kruh?

Boga oni ne zazivlju: †
od straha će drhtat, *
gdje straha i nema,
jer Bog će rasuti kosti onih
koji tebe opsjedaju, *
bit će posramljeni, jer će ih Bog odbaciti.

O neka dođe sa Siona spas Izraelu; †
Kad Bog promijeni udes naroda svoga, *
klicat će Jakov, radovat se Izrael.

Ps 54 (53), 1-6, 8.9. Zaziv za pomoć

Prorok moli da u Gospodnje ime bude oslobođen od zlobe progonima (Kasiodor).

Spasi me, Bože, svojim imenom *
i jakošću svojom izbori mi pravdu!
Poslušaj, Bože, moju molitvu, *
i usliši riječi usta mojih!

Oholice ustadoše na me, †
i moj život traže silnici: *
na Boga se ne osvrću.
Evo, Bog mi pomaže, *
Gospodin krijepi život moj.

Od srca rado ću ti žrtvovati, *
slavit ću ti ime, Gospodine, jer je dobrostivo,
jer ti me izbavi iz svake nevolje, *
i oko moje vidje postidene moje dušmane.

Ant. Ovo su nam dani obraćenja:
oslobodimo se grijeha i spasimo duše svoje.

Kratko čitanje

Jl 2, 17

Između trijema i žrtvenika neka tuže svećenici, sluge Gospodnje.
Neka mole: Smiluj se, Gospodine, svojem narodu!
Ne prepusti baštine svoje sramoti, poruzi narodâ.

R. Čisto srce, stvori mi, Bože.
O. I duh postojan obnovi u meni.

Molitva

Gospodine, čuvaj svoju Crkvu trajnom dobrotom.
Bez tebe smrtni čovjek propada:
pomoz da se klonimo pogubnog i tražimo spasenje. Po Kristu.

SREDNJI ČAS – srijeda, 4. ožujka 2015.

R. Bože, u pomoć mi priteci. Slava Ocu. Kako bijaše.

Himan: Iz vjere Božje živimo,
Potpomognuti ufanjem:
A sad u žaru ljubavi
Svi Kristu slavu pjevajmo!

O trećem času Krista su
Za žrtvu na križ povelj,
Da s križa Pastir brižljivi
Sve ovce svoje prikupi.

Od duga sveg Otkupitelj
Oslobodi nas žrtvom svom:
Zamolimo ga ponizno
Od svijeta nek nas izbavi.

U Duhu sad zazovimo
Po Kristu Oca svojega!
O moćna sveta Trojice,
Pomozi svojim slugama! Amen.

Psalmodija

Ps. 119, (118), 57-64. VIII (Het)

Ant. Ovo su nam dani obraćenja:
oslobodimo se grijeha i spasimo duše svoje.

Dio je moj, Gospodine, - rekoh - *
da tvoje čuvam riječi.
Svim srcem lice tvoje ganuti hoću: *
smiluj mi se po svom obećanju.

Promislio sam putove svoje *
i k tvojem sam svjedočanstvu upravio noge.
Hitam i ne oklijevam *
da zapovijedi tvoje čuvam.

Opletoše me užeta grešnika, *
ali tvoga Zakona ja ne zaboravljam.

U ponoći ustajem da te slavim *
zbog pravednih tvojih odluka.

Prijatelj sam svima koji te se boje *
i koji tvoje čuvaju naredbe.
Dobrote tvoje, Gospodine, puna je zemlja; *
nauči me odredbama svojim.

*Ps 55, 2-15. 17-24. Molitva nakon izdajstva prijateljstva
Isusa spopade užas i tjeskoba (Mk 14, 33).*

I.

Čuj, Bože, molitvu moju, †
ne krij se molbi mojoj: *
obazri se na me i usliši me!
Mučim se u svojoj tjeskobi, †
zbuni me vika dušmanska *
i tlačenje grešničko.
Navališe na me nesrećom, *
bijesno me progone.
Srce mi je ustreptalo *
i strah me samrtni spopade.
Užas me i trepet hvata, *
groza me obuze.

Zavapih: “O, da su mi krila golubinja, *
odletio bih da otpočinem!
Daleko, daleko bih letio, *
u pustinji se nastanio;
brzo bih si potražio sklonište *
od bijesne oluje i vihora.”

Smeti ih, Gospodine, podvoji im jezike, *
jer nasilje i svađu vidim u gradu;
danju i noću zidinama kruže; *
bezakonja su i nevolje u njemu.
Usred njega zasjede, *
s ulica mu tlačenje i podlost ne odlaze.

II.

Da me pogrdio dušmanin, *
 bio bih podnio;
 da se digao na me koji me mrzi, *
 pred njim bih se sakrio.
 Ali ti, ti si to bio, meni jednak, *
 prijatelj moj, moj pouzdanik
 s kojim sam slatko drugovao *
 i složno hodismo u Domu Božjemu.

A ja ću Boga prizvati, *
 i Gospodin će me spasiti.
 Večerom, jutrom i o podne tužan ću jecati, *
 i on će čuti vapaj moj.
 Dat će mi mira od onih koji me progone: *
 jer mnogi su protiv mene.
 Bog će čuti i njih poniziti, *
 Onaj koji kraljuje odvijeka.

Jer se ne popravljaju, Boga se ne boje, †
 podižu ruke na prijatelje, *
 savez svoj oskvrnjaju.
 Usta su im glađa od maslaca, *
 a srce ratoborno;
 riječi blaže od ulja, *
 a oni - isukani mačevi.

Povjeri Gospodinu svu svoju brigu, †
 i on će te pokrijepiti: *
 neće dati da ikada posrne pravednik.

A njih ti, o Bože, strmogłavi *
 u jamu grobnu!
 Krvoloci i varalice
 ni polovicu dana neće doživjeti! *
 A ja se u tebe uzdam!

Ant.

Ovo su nam dani obraćenja:
 oslobodimo se grijeha i spasimo duše svoje.

Kratko čitanje*Ez 18, 30b-32*

Obratite se i povratite od svih svojih nedjela, i grijeh vam vaš neće biti na propast! Odbacite od sebe sva nedjela koja ste činili i načinite sebi novo srce i nov duh! Zašto da umirete dome Izraelov?

Ja ne želim smrti nikoga koji umire, govori Gospodin.
Obratite se, dakle, i živite!

- R.** Čisto srce stvori mi, Bože.
O. I duh postojan obnovi u meni.

Molitva

Gospodine, sačuvaj u svojoj Crkvi spremnost na dobra djela:
utješi je vremenitom pomoći i privodi k vječnim dobrima.
Po Kristu.

Zaručništvo je i vrijeme milosti. Ono je vrijeme radosnog zahvaljivanja za uzvišeno iskustvo međusobne ljubavi koja je zaiskrila u njihovu susretu.

Ta iskra – voljeti i biti voljen – dar je Božji položen u ljudsku osobu u otajstvu njezina stvaranja na sliku trojedinog Boga.

ZARUČNIŠTVO KAO TRAJNI IZAZOV ZA NOVU EVANGELIZACIJU

mr. sc. don Roko Glasnović

Sažetak

Tema *Zaručništvo kao trajni izazov za novu evangelizaciju* smještena je u pastoralno područje govora o braku i obitelji. Stoga će se najprije nešto reći o aktualnosti govora o braku i obitelji, kontekstu te problematičnim situacijama. Govorit će se nadalje o teologiji braka i obitelji, pozivu na ljubav jer “čovjek ne može živjeti bez ljubavi. Sam po sebi on ostaje biće neshvatljivo, život mu ostaje lišen smisla, ako mu se ne objavi ljubav, ako se ne susretne s ljubavlju, ako je ne okusi i usvoji, ako u njoj živo ne sudjeluje.” (RH 10).

Između ostalog, govorit će se o pojmu i značenju zaručništva, produženo zaručništvo, gdje se za zaručništvo uzima vrijeme u kojem mladić i djevojka stvaraju ozbiljnu vezu u ljubavi te spremnost za sklapanjem braka. Spomenuti treba i Red blagoslova zaručnika. To je vrijeme milosti – Bog je prisutan ondje gdje se rađaju prava ljubav, odgovornosti – vježbati se u održljivosti te vrijeme rasta. Priprava za brak ostvaruje se kao postupni i trajni proces i ima tri etape: daljnu, bližu i neposrednu pripravu. Zaručništvo se smješta u bližu pripravu.

Govorit će se o važnosti afektivnosti, seksualnosti i čistoći, jer formativni put mladih zaručnika treba sadržavati produblјivanje osobne vjere i otkrivanje vrijednosti sakramenata te iskustvo molitve.

Reći će se nešto o identitetu mladih, zaručništvu i bračno-obiteljskim vrijednostima koji su u neposrednoj vezi.

Bit će govora i o novoj evangelizaciji koja nije moguća bez djelovanja Duha Svetoga. Nova evangelizacija znači prema Ivanu Pavlu II ‘nova u svom žaru, u svojim metodama i u svojim izričajima’.

Zaključuje se da vrijeme zaručništva nije danas još pravo vrednovano od crkvene zajednice koja cijela treba biti uključena u brizi za zaručnike. U tom kontekstu važan je plodonosan susret župnika sa zaručnicima. Daju se neke smjernice i prijedlozi kako poboljšati predženidbeni pastoral. Započeti ranije rad s mladima u pripravi za brak te ih pratiti, pogotovo kroz zaručništvo u njihovom rastu u vjeri. Bitno je u cjelovitom pastoralu braka i obitelji formirati i educirati djelatnike obiteljskog pastorala.

Dokumenti koji se obrađuju su: *Gaudium et spes*, *Humanae vitae*, *Evangelii nuntiandi*, *Familiaris consortio*, *Christifideles laici*, *Preparatione al sacramento del matrimonio*, Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj, Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici, Red slavljenja ženidbe i dr.

Ključni pojmovi: pastoral braka i obitelji, zaručništvo, priprava za brak, bliža priprava, mladi, bračno-obiteljske vrijednosti, nova evangelizacija, djelatnici obiteljskog pastorala.

PREDBRAČNI TEČAJEVI – CRKVA I ZARUČNICI U RAZGOVORU O LJUBAVI

Dr. sc. Danijel Crnić

Sažetak

U uvodnome dijelu postavlja se problem i progovara o zaručnicima kao ciljanoj skupini, stoga je bitno za njih na tom hodu u budućnost otvoriti nove prostore nadanja. Koliko će ti prostori biti prožeti evanđeoskim vrednotama i koliko će to zadovoljiti traženja mladog čovjeka sutra, moramo misliti već danas, i kao Crkva ne smijemo zakazati.

1. Zaručnici u potrazi za religioznošću

Autor napominje da su zaručnici u procesu traženja i na području religioznosti, jer suvremena istraživanja pokazuju da je religioznost današnjih mladih snažno subjektivizirana i privatizirana s tendencijom traženja svetoga. To pak traženje ukoliko nije vođeno pastoralom mladih te pastoralom zaručnika lako se i brzo može pretvoriti u razlomljeno pronalaženje segmenata religioznog unutar iskustva svakodnevice s opasnošću privatizacije i funkcionalizacije ionako već subjektivizirane religijske matrice.

2. Zaručnici u svome poimanju braka i obitelji

Može se slobodno reći da je obitelj mladima, a onda i zaručnicima i dalje bitna, ali ne više u prvom redu samo kao socijalizacijsko mjesto, niti kao pravni ustroj s jasnim spolnim i roditeljskim ulogama i zadaćama, nego više kao mjesto za ostvarivanje duboke interpersonalne komunikacije izvan kruga vršnjaka. Obitelj u hrvatskome društvu još uvijek zauzima najvažnije mjesto u religioznoj socijalizaciji, doduše u prenošenju *kršćanskoga minimuma*.

3. Zaručnici u svome poimanju Crkve

Veliki pastoralni problem predstavlja i njihova (ne)uključenost u život župnih zajednica.

4. Zaručnici u svome poimanju seksualnosti

Tu kao najveći moralno pastoralni izazov ostaje upoznavanje mladih s vrijednosnim dimenzijama seksualnosti, ali sasvim pošteno i otvoreno bez prešućivanja ili umanjivanja mogućih neželjenih posljedica do kojih dolazi zbog neodgovornog i nezrelog seksualnog ponašanja.

5. Predbračni pastoral

Autor progovara o bitnim značajkama predbračnog pastora s njegovim temeljnim etapama.

6. Povijest zaručničke priprave u Hrvatskoj – kratki pregled

Ovdje se daje povijesni presjek o angažmanu u Hrvatskoj Crkvi oko stvaranja modela zaručničke priprave.

7. Kanadski modeli priprave za brak i obitelj te bostonski model

Ovdje se kratko tumače veoma uspješni modeli priprave za brak i obitelj koji bi nam mogli poslužiti kao uzor za stvaranje svehrvatskog modela priprave zaručnika za brak i obitelj.

Umjesto zaključka – u potrazi za svehrvatskim modelom priprave zaručnika za brak i obitelj

Nedvojbeno je da je evangelizacija zaručnika za Crkvu neodgodiva zadaća i istodobno nezaobilazni izazov. Priprava za brak i obitelj mora se prirodno naslanjati na prethodni dobar pastoral mladih, a susljedno na kvalitetne programe i ponude poslijeeženidbenog pastora. Radi se o izgrađivanju ljudskih stavova. Nužan nam je pastoral braka i obitelji kao imperativ vremena.

IZGRADNJA ŽUPNE ZAJEDNICE PO OBNOVI OBITELJSKE ZAJEDNICE

prof. dr. sc. Milan Šimunović

Dok govorimo o obitelji prenositeljici života i vjere treba voditi računa o pojavama koje ju sve više rastaču, a na što su još pred 20-tak godina upozoravali i najviši crkveni autoriteti, a to su: indiferentizam, čak i 'zamor i nesposobnost' što se tiče vjerovanja, 'diktatura relativizma' i 'duhovna pustinja', sve do 'globalizacije ravnodušnosti prema Bogu'. Nije samo na djelu isključivanje Boga, već se sve manje 'vjeruje i u čovjeka', bez 'čvrstih točaka' za budućnost. I zato se Crkva (Izv. sinoda) posvećuje jačem slušanju konteksta i izazova vezanih uz obitelj, te poduzimanju novih pothvata u pravcu 'nove evangelizacije' ili ostvarenja 'Evandjelja obitelji'.

1. Kriza – prilika za novo propitivanje o vjeri – u obitelji?

Očito je da nadiranje sekularizma možemo smatrati alarmantnim. Nemali broj pastoralnih djelatnika s pravom je zabrinut što se brojne obitelji sve više udaljuju iz života župne zajednice i da se u njima sve manje događa međugeneracijsko prenošenje vjere, što se najčešće vidi kod 'traženja krštenja', Prve pričesti i Krizme za djecu, bez nekog zalaganja, posebno što se tiče gubitka svijesti za Dan Gospodnji. Na neki se način ponavlja Isusova situaciju i suočavanje s nevjerom, čak i sa strane samih učenika kojima je njegov govor bio 'tvrd' (usp. Iv 6, 60).

S pravom se postavlja pitanje: odakle i kako krenuti da se 'zahvate obitelji'? Pritom ipak valja imati pred očima činjenicu da prodiranje Evandjelja u život pojedinih osoba i obitelji (danas *nova evangelizacija*) redovito je 'posao na dužu stazu' i traži veliku strpljivost. Nema magičnih i čudesnih formula. Potreban je *pastoralni realizam*. Svi smo zapravo 'suočeni i osobno s nevjerom', a to znači da nam *na putu vjere* valja dosta poraditi na sebi kako bismo

bili prikladniji instrument prenošenja vjere, pitajući se: kako 'pobuditi nadu' i 'pričati o Bogu' koji jedini može čovjeku otkriti istinu njegova postojanja (slučaj Isusa i Samarijanke)? Zato nam valja probuditi naše poslanje u ovom daleko 'drugačijemu svijetu', ne dopustiti da nama zavlada strah i nemoć. Štoviše, Gospodin upravo sada od nas traži *intenzivniju odluku vjere*, po kojoj želi spašavati i ovaj naš sekularizirani svijet (sa sve brojnijim isfrustriranim obiteljima).

Na crti *promoviranja "Evandjelja obitelji"* (usp. Izv. bisk. sinoda, Relatio, 4), uz sposobnost za slušanje njene stvarnosti, *nužno je upirati pogled u Krista kako bi se novom svježinom i poletnošću razmislilo o Objavi*, prenošenoj u vjери Crkve, suočavajući se u Isusovu svjetlu sa svim izazovima. Dakako, u tom je smislu *potrebna korjenita obnova čitave pastoralne prakse*. Otud nužnost obnove formacije prezbitera, đakona, kateheta i ostalih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji (Relatio, 37), te u isto vrijeme i izbjegavanja otpora promjenama, a to znači napuštanja konformizma, bez straha od novine, s nadom protiv svake nade (sv. Pavao). Još je krajem osamdesetih godina veliki hrvatski umnik V. Bajsic rekao: "Nije li baš tada kad je sve zatvoreno i kad ne vidimo niotkud nikakvih mogućnosti, kad je sve odtrajalo i uzalud, upravo čas da se dogodi nešto posve novo, sasvim neočekivano?" Zato se traži *hrabrost i kreativnost*, posebice u situaciji jakog individualizma.

2. Obiteljsko obilježje župne zajednice na crti 'Crkve izlaska' – 'Crkve među – i u kućama'

U nas se dugo vremena govori o nužnosti strukturalnih promjena župne zajednice (usp. HBK, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice – 2000.*), otvorene trajnoj evangelizaciji, kako bi bila svjedočka i misionarska zajednica. Ključno je, prije svega, pitanje stvarne evangeliziranosti crkvene zajednice (usp. Pavao VI, EN). Stoga se ponovno mora aktualizirati *pitanje sakramentalizacije bez prave evangelizacije*, 'trošenja snaga' uglavnom na djecu, a relativno malo ili ništa na katehezu odraslih (i obitelji)? U tom se pravcu u nas posljednjih 15-tak godina radi na tome kako bi župa više postajala 'dinamička struktura', 'zajednica zajednicâ - živih vjerničkih krugova' ili čak 'zajednica obitelji'. U vrijeme kada se 'našla u nevolji' što se tiče prenošenja vjere, župi su potrebne manje zajednice koje bi se (u 'dijaspori kršćanstva') skupljale, zajedno učile i 'uzajamno se nosile' i djelovale. Zato je nužna jača molitva Duhu Svetomu.

U prvome je redu nužno *stvarati klimu 'obiteljskog ozračja' te intoniranosti cjelokupnog pastorala u župi 'kao velikoj obitelji'*, u bratsko-sestrinskim odnosima (kroz liturgiju i druga okupljanja), s 'uskrsnom' atmosferom. Uz

više 'zajednicâ', koje mogu biti 'prostor' za intenzivniji rast i življenje po vjeri te dinamiziranje života župne zajednice, posebno mjesto imaju 'obiteljske zajednice' čiji je zadatak promišljanje u vjeri osobnog i obiteljskog života (za što postoje već neki dobri materijali). Dakako, *župni (domovi) prostori moraju se više 'otvoriti' za djelovanje takvih zajednica i, inače, za susretanje i stimuliranje zajedničkih oblika života i pripremanje za 'misije' i izvan crkvenih prostora, kako bi se ostvario evangelizacijski proces 'širih razmjera'.*

To znači da je, imajući pred očima sve raskršćanjeniju situaciju, *nužno više 'zahvaćati' ljude tamo gdje žive.* Na crti "*Crkve izlaska - na periferije*" i napuštanja nekih "suhoparnih shema" (papa Franjo), te promoviranja "*Crkve među - u - kućama ljudi*" (Sinoda 2013.), vodeći posebno računa o 'zahvaćanju' sve distanciranijih obitelji, *valja misliti na tzv. dislocirana okupljanja, pa i samim obiteljima/privatnim kućama.* Uostalom, Novi zavjet dosta svjedoči o važnosti kuće ili doma. Isus savjetuje učenicima da pođu u kuće (usp. Mt 10, 11-14). Upravo se danas, u novoevangelizacijskom hodu Crkve, aktualizira pitanje tzv. personaliziranog pastoralala, te usredotočenosti na mjesta gdje ljudi žive. Zato tzv. "*oikos-formula*", po mišljenju mnogih, predstavlja *prakršćanski misionarski termin* i jednu od perspektiva nove evangelizacije, u svijesti da je Crkva dugo vremena djelovala/slavila u domovima/obiteljima, dok nije 'prešla' u bazilike.

Posebnost obiteljskog okupljanja sastoji se i u činjenici da je kuća (stan) pogodno mjesto nalaženja više obitelji-prijatelja; tu je prilika da se nađu i oni članovi obitelji (susjedi) koji rijetko (ili nikad) dolaze u župu, te doživi daleko veće suočavanje sa životom, odnosno s radostima i teškoćama današnjih obitelji. Dakako, kada je riječ o obitelji ne misli se samo na roditelje i djecu, već i na širu obitelj, osobito bake i djedove i dr., koji mogu imati ključnu ulogu u prenošenju vjere. U 'pustinji života' moguće je otvarati 'duhovne oaze' za sve koji 'traže'.

3. Diferencirani i 'umreženi' pothvati (župni centri i obitelji) – u suodgovornosti

Među nužne mehanizme za provođenje obiteljskog pastoralala u novim prilikama svakako spada formacija obiteljskih animatora, bez kojih se ne mogu dogoditi kvalitetniji pomaci već u klasičnim oblicima obiteljskog pastoralala, a osobito pokrenuti nove inicijative. Važno je promicanje obiteljskih ekipa za pomoć u obiteljskom pastoralalu, u novim oblicima rada u obiteljskim zajednicama i s povremenim *okupljanjima u obiteljima/kućama*, što može biti 'spasonosno' osobito za mlađe obitelji. Tu je presudna uloga educiranijih vjernika laika (a gdje su nestali brojni teolozi?), u pretpostavci da se dogodi i njihovo pravo vrednovanje. Jer bez 'drugačijega' uvažavanja i angažiranja laika ne

moгу se očekivati posebni pomaci. Laici mogu pomoći da obitelji ne budu samo ‘objekt’ već suodgovorni ‘subjekt’ u planiranju pastorala.

Očito da ‘kućni prostor’ diktira i drugačiji stil susretanja, s puno fleksibilnosti i smisla za ‘takt’ i komuniciranje sa strane voditelja. Tu bi, uz više varijanti ‘nalaženja’ (od običnog druženja – razgovora – molitve) postupno trebalo ići i prema primjeni modela ‘kateheze kao slavlja’ (‘celebratio catechetica’) s *molitveno-slavljeničkim i poučnim dijelom*, te s osobitim naglaskom na ‘dijeljenju životnih iskustva i vjere’ i prihvaćanju nekih ‘zadaca’ što se tiče svjedočenja i prenošenja vjere. Takve male ‘obiteljske/kućne zajednice’ omogućuju ‘slobodniji prostor’ za razmjenu ‘mišljenja i iskustava’ u životu u vjeri, za ‘ozdravljenje odnosa’, za pomaganje u životnim (obiteljskim) krizama, i dr. Zašto vjernici slabo ‘religiozno razgovaraju’, ne umiju ‘govoriti iz vjere’, i to (pravo) na temelju Objave i učenja Crkve, štoviše zašto su ‘šutljivi/nijemi’?

Na kraju, situacija nas nuka na daleko veću sinkronizaciju župnih okupljanja, od crkvenih do obiteljskih prostora. To pretpostavlja i pomak u shvaćanju lika svećenika/župnika, na crti i drugačijega vrednovanja evangelizacijskog, a ne samo administrativnog aspekta. *Sutrašnji svećenik trebat će, na crti nove evangelizacije, biti više misionar-animator-komunikator i koordinator* (uz pomoć prikladne literature), a manje administrativac. Jer, ne možemo se miriti sa ‘stagniranjem Crkve’ (papa Franjo) i osipanjem, uz odlazak dijela vjernika, nekih i ‘lutilica bez korijena’ (*isto*), u razne pokrete i zajednice, neke i bez osnovne poveznice sa životom župne zajednice. Temeljno je pitanje kako unijeti istinu Evandjelja više u život obitelji, s ciljem da joj se pomogne biti ‘ono što treba biti’, te kako povezivati ‘liturgiju zajednice’ sa ‘liturgijom obitelji’? Je li moguća ovakva ‘pastoralna kreativnost’ kako bi se ‘vjerničkim jačanjem obitelji’ dinamizirao život cijele župne zajednice, kao ‘velike obitelji’, ‘seoske česme’ (sv. Ivan XXIII.), ‘zdenca Sihara’ (usp. Iv 4, 4-14) za sve ljude? Radi li se o ‘utopiji’ ili prilogu ‘novoj stvarnosti’ Crkve?

1. MODELI I ISKUSTVA U PRIPRAVI ZA BRAK

Voditelji: Vedrana Blašković i Željka Frković

Voditelji: p. Petar Sabolić, SJ, Spomenka i Darko Novosel

Voditelji: don Roko Glasnović, Zrinka i Zlatko Gregov

Radionica donosi izabrane modele i iskustva u pripravi za brak u domovinskoj Crkvi (zaručnički tečajevi i zaručnički vikend) te one Međunarodne federacije centara pripreme za brak (FICPM).

Obvezni **zaručnički tečajevi** redovito se provode u svim biskupijama. Dok su temeljni sadržaji uglavnom sukladni, njihov format i dužina trajanja uvelike se razlikuju. U nekim biskupijama održi se samo manji broj susreta većinom predavačkog tipa, a u nekima se održava veći broj susreta u kojima je zastupljen i radionički rad. Najrazrađeniji i najduži zaručnički tečaj postoji u Riječkoj nadbiskupiji. Razvoj i provođenje cjelokupnog programa pripreme za brak povjeren je nadbiskupijskom Uredu za obitelj. Podloga razvoju bili su rezultati obrade ankete među zaručnicima. Na temelju evaluacije pristupilo se unapređenju tadašnjega programa, da bi se zalaganjem stručnog tima Ureda i angažiranjem stručnih suradnika naposljetku došlo do aktualne forme od osam susreta (četiri predavanja i četiri radionice). Prijavljeni parovi zaručnika podijele se u manje grupe (do najviše osam parova), a svaku grupu vodi stručno osposobljen voditelj. Time je zaručnicima omogućeno da iskažu svoja razmišljanja, stavove i potrebe pri čemu je uočeno kako upravo kroz razmjenu iskustva u grupi, parovi uče i međusobno se podržavaju. Upotrebljavaju se prevedeni materijali kanadskog modela: knjiga i radna bilježnica za nju i njega. U cilju daljnjeg unapređenja redovito se provodi evaluacija koja je većinom vrlo pozitivno intonirana, a na program pripreme za brak nadovezuje se program praćenja mladih bračnih parova.

Kontakt: URED ZA OBITELJ RIJEČKE NADBISKUPIJE

Ivana Pavla II. br. 1, HR-51000 Rijeka • tel.: 051/581214 • faks: 051/581213
obitelj@ri-nadbiskupija.hr • www.mojaobitelj.net

Zaručnički vikendi (*Engaged Encounter*) u Hrvatskoj provode se od 1997. u organizaciji Hrvatske zajednice bračnih susreta. Od 2014. vikendi se održavaju tri puta godišnje u Kući susreta “Tabor” u Samoboru, a traju od petka navečer do nedjelje popodne. Sudjeluje oko 30 parova zaručnika iz čitave Hrvatske, pa je svakom paru omogućena intimnost međusobnog razgovora. Cilj susreta je pripremiti zaručnike za što zreliji ulazak u brak što se postiže: otvorenom međusobnom komunikacijom, jasnim razlikovanjem zaljubljenosti od ljubavi, zajedničkim odlučivanjem kroz molitvu i rasuđivanje te pozivom da im odluke koje donose budu životvorne. Zaručnički vikend je nedjeljiva cjelina i ima četiri koraka odnosno faze: 1) JA fazu, 2) MI fazu, 3) MI I BOG fazu te 4) MI, BOG i SVIJET fazu. Vode ih dva para i svećenik, koji prolaze kroz određene teme, prvenstveno svjedočenjem svoga vlastitog iskustva što se naziva “govor tima”. Nakon poticajnoga dijela od 30 do 45 minuta sudionici dobiju nekoliko pitanja na koja odgovaraju pismeno tijekom 15 – 20 minuta. Nakon toga, razmjene pisma i o sadržaju razgovaraju u paru daljnjih dvadesetak minuta. Na taj način sudionici sami obavljaju svoj Vikend stežući saznanja i iskustva dragocjena za svoj budući brak. Neki zaručnici tijekom programa shvate da nisu jedno za drugo, što je također jedan od dobrih plodova zaručničkog vikenda u smislu prevencije ništavnosti, ali i razvoda.

Kontakt: Hrvatska zajednica bračnih susreta • www.hzbs.hr
 p. Petar Sabolić, SJ – mob: 099/5173018 • psabolic@ffdi.hr
 Spomenka i Darko Novosel – mob.: 098/480485 • dnovosel@inet.hr

Od 2003. Hrvatska je pridruženi član **Svjetske federacije centara pripreve za brak** (FICPM). Nekolicina djelatnika i suradnika obiteljskog pastorala iz različitih (nad)biskupija odlazila je i na godišnje međunarodne kongrese kako bi se upoznalo s metodom i iskustvima FICPM-a. U Hrvatskoj su do sada održane dvije dvodnevne radionice te jedan međunarodni kongres. Karakterističan je rad u malim skupinama koje animiraju timovi sastavljeni od svećenika te zrelih i formiranih bračnih parova. Oni u svoj vlastiti dom pozivaju do najviše pet parova zaručnika i s njima razgovaraju nekoliko puta tijekom razdoblja zaručništva. Osluškujući njihove stavove, probleme, prethodna iskustva, uvjerenja koja su ponijeli iz svojih obitelji, stavove koje su im nametnuli mediji i društvo vršnjaka, nastoje im prvenstveno svojim životom posvjedočiti, a zatim i raznim suvremenim interaktivnim metodama objasniti ljepotu življenja braka kao sakramenta i pomoći im da prihvate i žive kršćanski bračni moral kao najbolje rješenje za dugoročnu sreću u dvoje.

Svećenik i pet do šest bračnih parova članovi su jednog regionalnog centra pripreme za brak, a sastaju se barem jednom mjesečno radeći na svom duhovnom rastu, pomažući jedni drugima u kršćanskom življenju braka kao sakramenta, učeći, dijeleći informacije i iskustava u radu s mladima. Program nije svagdje istovjetan, nego svaka zemlja nadahnuta zajedničkim vrednotama kršćanskoga braka trajno razvija svoju metodologiju uzimajući u obzir društveno-kulturni kontekst.

Temeljni dokumenti FICPM-a, predavanja s kongresa, materijali i upute za razne metode rada sa zaručnicima dostupni su na CD-u.

Kontakt: Zrinka i Zlatko Gregov

Prevoj 3A, HR-10000 Zagreb • tel.: 01/3738789 • mob: 091/4825920; 098/9004208
zrinka.gregov@zg.t-com.hr • zlatko.gregov@gmail.com

2. PASTORAL ZARUČNIŠTVA NA ŽUPNOJ RAZINI

Voditelji: vlč. Krunoslav Pačalat, Irena Celiščak-Koštarić i Miroslav Koštarić

Voditelji: don Stanko Jerčić, Elza Jurun

Voditelji: don Igor Ikić, Martina i Ivan Šimunić

Radionica donosi ogledni primjer pastorala zaručništva na župnoj razini, iskustvo hodočašća sa zaručnicima na susret s papom Franjom o Valentino-vu 2014. te mogućnosti suradnje s crkvenim bračnim i obiteljskim savjetovateljima i drugim ustanovama u cilju preventivnog djelovanja.

Pastoral zaručništva na župnoj razini, iako zasebno razrađen u broju 46 Direktorija za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj, još se uvijek ne provodi sustavno, nego postoje tek poneki izolirani primjeri u pojedinim župama. Za ogledni primjer uzeta je **župa bl. Alojzija Stepinca u Koprivnici** čija iskustva upućuju na zaključak kako je jedan od preduvjeta za pastoral zaručništva u župi prethodno postojanje bračne odnosno obiteljske župne zajednice. U tim zajednicama formiraju se bračni parovi koji se zatim angažiraju u različitim poljima obiteljskoga pastorala pa tako i u onom priježenidbenom.

Obavezan zaručnički tečaj u toj se župi održava svaka dva mjeseca, a organiziraju se i osobni susreti sa zaručnicima u pripravi za sklapanje sakramenta ženidbe. Župnik zaručnicima nudi duhovno vodstvo do vjenčanja koje traje oko godinu dana u obliku mjesečnih susreta. Ta ponuda je dobro prihvaćena među zaručnicima. Također, imaju mogućnost razgovarati s bračnim parovima koji su osposobljeni za rad sa zaručnicima. Zaručnike se upozna i s mogućnošću sudjelovanja na zaručničkom vikendu u Samoboru. Nakon vjenčanja javlja im se jedan bračni par zadužen za tek vjenčane parove i ponudi im svoju blizinu i susret. Pozove ih se i u župnu bračnu zajednicu gdje se mogu nastaviti razvijati kao bračni par, a ponudi im se i obogaćujuće iskustvo bračnog vikenda. Takvim pristupom ostvaruje se kontinuitet pastoralnog rada što dugoročno jamči brojne dobrobiti.

Kontakt: Župa bl. Alojzija Stepinca

Selingerova 16, HR-48 000 Koprivnica • tel. 048/641234 • faks: 048/222700

mob.: 098/823552 • zupa@zupa-astepinca-kc.hr • www.zupa-astepinca-kc.hr).

U kontekstu pastorala zaručništva vrijedno je istaknuti iskustvo **hodočašća zaručnika u Rim za Valentinovo 2014.**, a slijedom poziva koje je Papinsko vijeće za obitelj bilo uputilo zaručnicima da dođu na susret s papom Franjom pod geslom “Da, za uvijek”. Zbog velikog interesa, događanje je, umjesto u dvorani, održano na Trgu sv. Petra gdje se okupilo preko 25.000 zaručnika iz trideset zemalja uključujući i trideset hrvatskih parova. Hrvatski hodočasnici trebali su podastrijeti odgovarajuću potvrdu da su već prošli zaručnički tečaj ili da su na njega predbilježeni. Na taj način su i njihovi župnici bili upoznati s hodočašćem specifičnim po tome da su, osim uobičajenog turističkog vodiča, u pratnji bili svećenik i bračni par s iskustvom u radu sa zaručnicima. Iako je hodočašće bilo naporno, dojmovi zaručnika i pratitelja potvrđuju da je riječ nezaboravnom iskustvu koje je ostavilo dubok trag. Izbor lokacije smještaja i ponuđeni sadržaj, koji je svoj vrhunac imao u susretu s papom Franjom, učinio je od hodočašća jedinstven oblik pripreme za brak. Svećenik je s pravom ustvrdio da se osjećao kao “župnik” odnosno dušobrižnik tih mladih parova s kojima se, kao i bračni par pratitelja, tijekom hodočašća tako zbližio da je s njima ostao i nadalje povezan. Usto, zaručnici su bili otvorili zasebnu Facebook stranicu na kojoj su dijelili fotografije i dojmove. Unatoč probuđenom interesu, Papinsko vijeće za obitelj u 2015. godini, zbog organiziranja Svjetskog susreta obitelji, tako nešto nije ponovo upriličilo nego je potaknulo da se događanja za zaručnike organiziraju na župnoj i biskupijskoj razini.

Na temelju opisanoga iskustva, hodočašća sa zaručnicima u koja su uključeni svećenik i osposobljeni bračni par/ovi, mogla bi naći svoje mjesto u pastoralnoj ponudi za zaručnike na župnoj odnosno dekanatskoj razini.

Kontakt: don Stanko Jerčić – mob.: 091/8956751 • stanko.jercic@st.t-com.hr
Elza Jurun – mob.: 091/4430648 • elza.jurun@efst.hr

Pastoral zaručništva na župnoj razini korisno je povezati s djelovanjem **crkvenih bračnih i obiteljskih savjetovališta** koja osim programa savjetovanja nude i različite preventivne programe.

Redovita suradnja sa savjetovalištim može pomoći župnicima i uključenim bračnim parovima da bolje i svrsishodnije iskoriste vrijeme za upoznavanje sa zaručnicima. Time bi se zaručnike moglo osnažiti u njihovu pozivu, pomažući im da već u razdoblju zaručništva upoznaju smisao zajedništva, kako onog među njima, tako i onog u župnoj zajednici. Uz odgovarajuće stručne upute, tijekom hoda sa zaručnicima, lakše bi se prepoznale i prepreke u psihološko-duhovnom smislu, čime bi se stvorila podloga za sprečavanje kasnijih teških nesporazuma u bračnom suživotu, prevenirajući pojavu razvoda kao izlaza iz nezadovoljavajućih i razarajućih odnosa. Tako nešto ostvarivo je ponajprije sa savjetovalištim, poput onog u Zadarskoj nadbiskupiji, u kojima djeluju interdisciplinarni timovi. Dobre primjere susrećemo i u drugim biskupijama gdje djelatnici i stručni suradnici savjetovališta u župama organiziraju različita događanja i skupove, no manjka sadržaja koji ciljano spadaju u pastoral zaručništva. Dobar primjer daje Bračno i obiteljsko savjetovalište Splitsko-makarske nadbiskupije koje od 2008., u suradnji s Hrvatskom zajednicom bračnih susreta, organizira Tjedan braka početkom veljače. Posljednjih godina to se čini svaki put u drugoj župi potičući tako razvoj pastora braka i obitelji na župnoj razini. Svakako, tamo gdje je moguće, poželjno je da župa uspostavi suradnju i s drugim relevantnim ustanovama, napose onima na razini mjesne, lokalne i regionalne samouprave, poput županijskih centara za obitelj. Može se računati i na udruge, pokrete i zajednice katoličkog nadahnuća, a osobito one stručnog profila, poput udruge koje se bave prirodnim planiranjem obitelji.

Kontakt: don Igor Ikić – mob.: 095/1991633 • donigorikic@gmail.com
Martina i Ivan Šimunić – mob.: 099/1903142 • 091/5309354
martina.simunic7@gmail.com

*Dragi zaručnici, pripremate se zajedno rasti, zauvijek živjeti zajedno
i zajednički graditi dom. Zacijelo, ne želite ga temeljiti na
nestabilnom pijesku osjećaja, već na stijeni prave ljubavi,
ljubavi koja dolazi od Boga.*

*Ljubav našu svagdašnju daj nam danas, jer to je taj kruh
koji nam omogućava da idemo dalje i da rastemo.*

*Iz odgovora pape Franje zaručnicima
na Trgu sv. Petra (14. veljače 2015.)*

Važnost afektivnog života zaručnika Potraga sebstva, želja za drugim

Dr. sc. Josip Bošnjaković

Temeljne ljudske potrebe u odnosu prema drugima su sljedeće: osjećati se sigurnima; osjećati se potvrđenima; biti prihvaćeni od osobe koja je za nas bitna i koja nas štiti; biti potvrđeni u osobnom iskustvu; definirati se; imati utjecaja na druge; inicijativa druge osobe u odnosu na nas same; izražavati ljubav (de Nitto, 2006). U velikom broju slučajeva ove potrebe se i ostvaruju, te time hrane naš afektivni život. Na poseban način ove potrebe se očituju i dolaze do izražaja kod zaručnika i kod življenja njihove ljubavi. Zaručnička ljubav simbol je najjače, najstrastvenije (*passione d'amore*), najodanije ljubavi, te se upravo i u Sv. Pismu govori o Bogu kao Zaručniku, a i sâm Isus, na poseban način u Ivanovom evanđelju (Iv 2, 1-11), sebe predstavlja kao Zaručnika. Upravo se zbog toga i prvo čudo u Ivanovom evanđelju događa na svadbi u Kani Galilejskoj.

No, kao i u drugim područjima života, tako i u zaručničkom životu dolazi do suočavanja s granicama ljudskog bića, do kriza. Upravo suočavanje s granicama i krizama jest prilika i za jedan novi rast osoba. Stoga smo se u ovom našem promišljanju htjeli zaustaviti na četiri izazova i krize koje zahvaćaju afektivni život zaručnika: idealiziranje, potreba za *nekim drugim* prostorom, nadmetanja i ljubomora, ljubiti sebe kao što ljubimo druge.

Vrijeme koje vrvi raznim osjećajima jest vrijeme zaručništva, vrijeme u kojem se dvije osobe bliže upoznaju. Ne samo to, početak jedne veze najčešće je obilježen zanosom ljubavi, u kojem osoba sebe doživljava na novi način, kao novorođenče pred osobom koja je na novi način voljena, a s time se povezuje i ono duboko osjećanje da smo nekome sve na svijetu, kao što smo to bili našoj majci od trenutka rođenja. Ovo je također i početak jedne iluzije, ukoliko ne dođe do otrježnjenja.

Želja za *ljubavlju, zaštitom, privrženošću i priznanjem* ponavlja se u međuljudskim odnosima, kako kod onih osoba koje žive same, tako i kod onih koji žive u braku, a na poseban su način prisutne kod osoba koje se upoznaju i kreću u zaručništvo (Jeammet - Jeammet, 2014). Moguće je da upravo i na temelju prijašnjih veza osoba ponovno očekuje kako će pronaći sreću iz djetinjih dana.

Čini se kako se danas u ljubavnim vezama sve više teži k tome kako bi prepravili sliku o samima sebi, kako bi pronašli sebe, i ukoliko to druga osoba ne zadovoljava, tada se to traži na nekim drugim mjestima, ili u nekim drugim odnosima. Pod mnogostrukim maskama života u dvoje krije se san savršene sreće, u nadi da ćemo kod druge osobe pronaći ono što kod samih sebe ne možemo pronaći. Kako udovoljiti želji za *slobodom* i želji za *privrženošću, samoći i dijeljenju*, želji za *ljubavlju prema sebi* i želji za *ljubavlju s drugom osobom* (Jeammet - Jeammet, 2014)?

Što su veća očekivanja to je veći i pritisak na drugu osobu da će zaliječiti rane koje smo zadobili u dosadašnjim odnosima, u dosadašnjim vezama. Mogli bismo reći da su razočaranja direktno proporcionalna očekivanjima koje osoba polaže na drugu osobu. Zaručništvo je dramatičan početak između dviju osoba u kojem se očituju afektivne baštine koje osobe nose iz djetinjstva i mladosti, zatim želja za produžetkom i nastavkom vrste, te također zahvaća i *samo srce ljudskih paradoksa to jest sačuvati zdravo odstojanje u odnosu na drugu osobu (ljubavna borba – Karl Jaspers)*, a u isto vrijeme želja *da joj se u potpunosti približi*. Tko je druga osoba u kojoj se želim prepoznati i pod čijim pokroviteljstvom želim nastaviti život? – pitanje je koje si postavljaju zaručnici.

IZOBRAZBA PASTORALNIH DJELATNIKA U PRAĆENJU ZARUČNIKA

Petar-Krešimir Hodžić, dr. med.

Izobrazba pastoralnih djelatnika u pastoralu braka i obitelji općenito, pa tako i u praćenju zaručnika, jedan je od temeljnih preduvjeta sustavnog razvoja toga zahtjevnog pastoralala. Praćenje zaručnika, ali i bračnih parova, spominje se kako u smjernicama opće tako i u onima domovinske Crkve.

Završni dokument treće izvanredne sinode biskupa iz 2014., primjerice, ističe kako je u svjetlu evanđelja obitelji nužno obnoviti formaciju prezbitera, đakona, katehista i ostalih pastoralnih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji (37) spominjući i naputak pape Franje o njihovom uvođenju u „umijeće praćenja drugoga“ (EG, 169).

Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj iz 2002. obrađuje zaručništvo (br. 44 – 46), a praćenje zaručnika smješta, prije svega, u okvir pastorala župne zajednice.

U domovinskoj Crkvi manjka djelatnika koji su završili ciljanu izobrazbu iz obiteljskog pastoralala. Usporedno s izobrazbom djelatnika, potrebno je raditi i na izobrazbi suradnika, poglavito u smislu osposobljavanja kršćanskih bračnih parova, jer se njihovo uključivanje višekratno spominje kao pastoralna nužnost.

Neke mogućnosti izobrazbe u obiteljskom pastoralu već su sada dostupne kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu, a temeljem dobrih iskustava u praćenju mladih bračnih parova te izobrazbi župnih obiteljskih animatora mogli bi se razviti i programi praćenja zaručnika, napose u okviru župne zajednice.

PROMIŠLJANJE ZARUČNIKA O CRKVI I NJEZINIM NASTOJANJIMA

Željka i Matija Milošić

Za nas je razdoblje zaručništva ustinu bilo vrijeme rasta, odgovornosti i milosti kako to navodi Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj u broju 45.

Razdoblje zaručništva započeli smo blagoslovom zaručnika u crkvi pred svećenikom koji je ujedno bio i naš duhovnik te nas je pratio tijekom naše veze. Za mogućnost blagoslova zaručnika u crkvi nismo znali, iako smo bili aktivni u našim župnim zajednicama. Saznali smo za tu mogućnost preko naših prijatelja koji su imali takav čin, što nam se svidjelo jer je bilo drugačije nego što smo do tada gledali i slušali.

Zaručništvo koje smo proveli godinu i tri mjeseca bilo je prožeto dubljim propitivanjima na koja smo tražili odgovore. Pitanja o smislu braka, vjernosti u braku, pitanja o djeci, poslu, karijeri, bračnim obvezama samo su neka od pitanja na koja smo tražili odgovore. No, tek smo na zaručničkom tečaju o tim stvarima slušali i dublje promišljali. Na zaručnički tečaj išli smo u Tabor u Samoboru koji je organizirala Hrvatska zajednica bračnih susreta.

Moramo priznati da u našoj župnoj zajednici nismo imali prilike o gore spomenutim pitanjima slušati i dublje upoznavati bit i smisao zaručništva. Sve što nas je zanimalo tražili smo sami, a kasnije nam je pomogao naš duhovnik. Kroz iskustva naših prijatelja upoznavali smo bit braka za koji smo se pripremali, te nam je njihovo svjedočanstvo i iskustvo doprinijelo u našem hodu kroz zaruke. Na istome tragu su i preliminarni rezultati obrade anketnog upitnika među polaznicima studentskog vjeronauka u Gradu Zagrebu.

Od samih početaka gradili smo našu vezu na predbračnoj čistoći i ta odluka da se čuvamo do braka nije se nimalo promijenila u razdoblju zaručništva. Naprotiv, odluka o predbračnoj čistoći pomogla nam je da dublje

izgradimo svoj osobni odnos prema Bogu, obitelji, prijateljima i međusobno (Relatio Synodi br. 39). Iskustvo koje danas imamo iz razdoblja zaručništva i dvije godine bračnog života pomaže nam u radu s mladim krizmanicima, srednjoškolcima i studentima kroz pokret Mladih Srca Marijina (kontakt adresa: mladisrcamarijina@gmail.com) koji smo pokrenuli kako bi im pomogli u traženju životnog poziva, shvaćanju braka, te odgovornoj pripremi za brak.

Utorak, 3. ožujka 2015. • 19.30
Nadbiskupski pastoralni institut

Predstavljanje zbornika

Stjepan Baloban • Gordan Črpić • Dubravka Petrović Štefanac (uredili)

Kultura rada u Hrvatskoj

Peti hrvatski socijalni tjedan
Zagreb, 21.-23. listopada 2011.

Uvodne riječi:

kardinal **Josip Bozanić**

mons. **Želimir Puljić**

mons. **Vlado Košić**

Knjigu će predstaviti:

prof. dr. sc. **Stjepan Baloban**

Katolički bogoslovni fakultet

prof. dr. sc. **Drago Čengić**

Institut društvenih znanosti »Ivo Pilar«

Krešimir Sever

Nezavisni hrvatski sindikati

Petar Lovrić

Udruga malih i srednjih poduzetnika

